

Matematiikkadiplomit, tilanne syksyllä 2015

Marjatta Näätänen

Helsingin yliopisto

Syksyllä 2015 tuli uusia vastauspyyntöjä 63 paikkakunnalta: Espoo, Forssa, Haapavesi, Hankasalmi, Hausjärvi, Helsinki, Hyvinkää, Hämeenkyrö, Hämeenlinna, Iisalmi, Ilmajoki, Inari, Jyväskylä, Järvenpää, Kangasala, Karkkila, Kauniainen, Kempele, Kirkkonummi, Kittilä, Kokemäki, Kokkola, Kolari, Kouvola, Kuhmoinen, Kuopio, Kuortane, Lahti, Lappajärvi, Lappeenranta, Lohja, Loviisa, Luumäki, Mikkeli, Muurame, Mäntsälä, Nivala, Nurmijärvi, Oulainen, Oulu, Pietarsaari, Pori, Porvoo, Pöytyä, Raahe, Ristiina, Salo, Seinäjoki, Sipoo, Taipalsaari, Tammela, Tampere, Tervola, Tornio, Turku, Tuusula, Ulvila, Vaala, Vaasa, Vantaa, Vihanti, Ylöjärvi, Ähtäri.

Jotkut koulut ovat ilmoittaneet ottavansa diplomit käyttöön kaikilla tasoilla. Vastauspyynnöstä näkyy myös diplomien leviäminen opettajalta toiselle; samalta paikkakunnalta tulee useita pyyntöjä ja opettajat kertovat saaneensa vinkin kollegaltaan ja kertovat, että aikovat levittää tietoa diplomeista tutuilleen.

Opettajien palaute on yhtä positiivista kuin ennenkin: ”Hienoa, että meillä on tällainen mahdollisuus”, ”Mahtavaa, että järjestätte tällaista toimintaa”. Oppilaiden innostuminen itselleen sopivan tasoisten haasteiden edessä tulee myös esille, opettaja kirjoittaa, että lapset ”nauttivat haasteista”. Matematiikan tarjoama älyllinen haaste riittää innostamaan, sen kummempaa motivointia ei tarvita. Onnistuminen ponnistelun jälkeen on hieno, jatkoon motivoiva kokemus.

Matematiikkadiplomitoiminta aloitettiin ensimmäisen luokan tehtävien kokeilulla Jyväskylän normaalikoulussa keväällä 2008. Nyt niitä on valmiina 9 tasoa. Ne ete-

nevät, mutta eivät seuraa hyvin tarkasti luokkatasoja. Oppilaiden erojen takia voidaan tarvita samalla luokalla useita eri tasoja.

Matematiikkadiplomeihin on vielä yksi uusi taso tekeillä. Nykyinen 9. taso on lukiolaisellekin haastava, joten on päätetty lisätä yksi uusi, tasoltaan yläasteen loppuun sopiva. Näin oppilaat voisivat testata, että he ovat omaksuneet lukiota varten tarvittavan matematiikan käsitteistön ja hallitsevat sen käyttämisen. Matematiikkahan on kumuloituva aine, aukot perustiedoissa estävät ymmärrystä jatkossa ja jäljelle jää vain ulkoa opettelu. Työ on aloitettu ja toivottavasti valmistuu kesään 2016 mennessä.

Opettajat voivat pyytää vastaukset koulun sähköpostiin osoitteesta juha.ruokolainen(at)helsinki.fi. Näin pystytään myös seuraamaan diplomitoiminnan leviämistä eri puolille maata. Erityisesti suurten keskusten ulkopuolella tehtävien saamista on arvostettu. Opettajat kertovat oppilaiden laskevan niitä ”innoissaan”. He kertovat myös käyttävänsä niitä (ylöspäin) eriyttämiseen, tällaisesta materiaalista on puute. Diplomitehtäviä voi laskea luokassa, kotona, kerhossa, ryhmässä, myös kertaamiseen voi tehtäviä käyttää. Diplomisivulla on myös runsaasti oheislukemistoa. Kiittävä palautetta on tullut siitä, että näin tasokasta materiaalia annetaan kaikille ilmaiseksi. Koulussa on yleinen ongelma, että tasoerot kasvavat, niinpä opettaja, joka opettaa 1. ja 2. luokkaa, on vuosien kuluessa huomannut, että erot kasvavat koko ajan (siis jo näin varhain!): ”Matematisesti taitaville eivät hyvienkään kirjasarjojen lisätehtävät tahdo riittää tai ainakin ne ovat saman toistoa. Tässä kohtaa diplomit tulevat tarpeeseen.”